

Český svaz
ochránců přírody

Výroční zpráva 2016

Obsah

Kdo jsme	1
Členové, základní organizace a jejich aktivity	2
Vedení ČSOP	6
Ochrana biodiverzity	10
Naše mokřady	13
Živá zahrada	14
Oživení starých odrůd	15
Pozemkové spolky	16
Veřejná sbírka Místo pro přírodu	22
Národní síť záchranných stanic	24
Veřejná sbírka Zvíře v nouzi	29
Ekologická výchova	30
Ekocentra ČSOP	31
Práce s dětmi a mládeží	34
Zlatý list	35
Ekologická olympiáda	36
NET4GAS Blíž přírodě	37
Ukliďme svět!	38
Setkání s přírodou	40
Spolková činnost	42
Setkání členů a přátel ČSOP	43
Krása našeho domova	43
Zelená karta ČSOP	44
Poděkování	50
Hospodaření ČSOP v roce 2015	54
Rozvaha k 31. 12. 2016	55
Výkaz zisku a ztráty ke dni 31. 12. 2016	57
Výrok auditora	59
Summary, Zusammenfassung	60

Kdo jsme

Český svaz ochránců přírody (ČSOP) je spolek, jehož členy spojuje aktivní zájem o přírodu a životní prostředí. Naším posláním je ochrana a obnova přírody a krajiny, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. Vznikli jsme v roce 1979, takže v roce, o kterém pojednává tato výroční zpráva, jsme oslavili už 37. narozeniny.

Naše rozmanitá činnost má jedno společné – odehrává se především v terénu. Pečujeme o přírodně zajímavá území a představujeme je veřejnosti, provádíme přírodovědné průzkumy a mapování, prostřednictvím stovek místních projektů se snažíme o zachování druhového bohatství živočichů a rostlin nejen na území České republiky. Nedílnou součástí našeho života je výchovná práce s dětmi a mládeží. Vzděláváme ale i dospělou veřejnost. V záchranných stanicích pečujeme o zraněné či jinak handicapované živočichy a snažíme se je vrátit do přírody. Účinně chráníme přírodu tím, že se aktivně účastníme rozhodování ve správních řízeních. Podílíme se i na ochraně kulturních památek a vyvíjíme celou řadu dalších aktivit. Nemalé finanční prostředky, které na uvedené činnosti seženeme, poskytujeme i jiným neziskovým organizacím.

Od většiny obdobně zaměřených organizací se odlišujeme tím, že těžištěm naší činnosti je práce dobrovolníků sdružených v několika stovkách základních organizací, které mají vlastní právní osobnost.

Jsme členy IUCN (Světového svazu ochrany přírody) a Českého národního komitétu UNEP (Programu OSN pro životní prostředí).

Tato výroční zpráva popisuje pouze aktivity, které ČSOP v roce 2016 koordinoval celorepublikově. Nezahrnuje informace o pestré činnosti našich základních organizací a dalších organizačních složek ani aktivity regionálního či místního významu.

Členové, základní organizace a jejich aktivity

Mezi našimi členy jsou profesionální ochránci přírody, badatelé, zkušení dobrovolníci, ale především nadšenci, kteří prostě mají rádi přírodu.

V roce 2016 se řádně registrovalo **318 základních organizací** (ZO) s celkem 4 640 členy (bez MOP), z toho byly 2 organizace nové. V kolektivech Mladých ochránců přírody (MOP) pracovalo 1 614 řádně registrovaných členů. Individuálních členů (členů registrovaných přímo u ústředí ČSOP) bylo celkem 579, z toho 51 nových. **Celkem jsme tedy v roce 2016 registrovali 6 833 členů ČSOP.** V rámci kolektivního členství se při ČSOP registrovalo **6 spřátelených organizací.**

Základní organizace ČSOP máme po celém území ČR rovnoměrně rozmístěné, v Čechách jich je 210, na Moravě a Slezsku 108. Nejvíce – 56 jich pracuje ve Středočeském kraji, nejméně – 7 v kraji Karlovarském.

Rozmanitou činnost základních organizací ČSOP ilustruje následující tabulka. Jsou v ní naše nejčastější aktivity a počty základních organizací, které se jimi v roce 2016 zabývaly.

Péče o krajinu a památky

Údržba maloplošných chráněných území	152
Údržba ekologicky významných nechráněných území	145
Zřizování a údržba územních systémů ekologické stability	45
Údržba zeleně	155
Péče o kulturní památky	39
Okrašlovací činnost	88

Druhá ochrana

Programy ochrany biodiverzity	137
Provádění přírodovědných průzkumů	125
Péče o handicapované živočichy	43
Záchranné chovy	13

Ochrana životního prostředí

Ochrana vod	93
Ochrana ovzduší	35
Problematika těžby nerostů a hornin	25
Problematika odpadů	50
Lesní hospodaření	56
Problematika dopravy	50
Zemědělství	65

Energetické úspory	27
Účast v EIA	16
Účast ve správních řízeních	88

Environmentální výchova

Systematická práce s kolektivem dětí a mládeže	74
Pořádání táborových pobytů v přírodě	79
Působení na neorganizované děti a mládež	156
Systematická práce s dětmi členů ZO	85
Pořádání kurzů, školení, seminářů v oblasti EVVO	74
Pořádání veřejně přístupných akcí a kampaní	202
Den Země	142
Uklidíme svět!	134
Provoz ekocentra, poradenského centra, infocentra	81
Provoz naučné stezky	103
Vydávání periodik	19
Vydávání ostatních tiskovin	86

Ochrana společenských zvířat

Provoz útulku pro společenská zvířata	15
---------------------------------------	----

Zpracováno dle údajů poskytnutých základními organizacemi.

V následující tabulce naleznete počty členů a základních organizací v jednotlivých krajích České republiky v roce 2016.

kraj	počet ZO	členů v ZO	členů u ústředí	členů v MOP	celkem členů
Jihočeský	16	245	39	83	367
Jihomoravský	31	404	75	52	531
Karlovarský	7	109	9	43	161
Královéhradecký	13	149	36	48	233
Liberecký	15	242	24	140	406
Moravskoslezský	27	403	45	81	529
Olomoucký	21	309	27	109	445
Pardubický	22	334	23	78	435
Plzeňský	17	269	25	210	504
Praha	32	533	152	274	959
Středočeský	56	817	58	273	1 148
Ústecký	16	231	23	64	318
Vysočina	16	286	20	78	384
Zlínský	29	305	23	79	407
Cizina	0	4	0	2	6
CELKEM	318	4 640	579	1 614	6 833

Vedení ČSOP

V roce 2016 pracovaly ústřední orgány ČSOP v tomto složení:

Předseda ČSOP

Libor Ambrozek (ZO ČSOP Kyjov)

Výkonný místopředseda ČSOP

Karel Kříž (ZO ČSOP Vlašim)

Předseda Ústřední kontrolní a revizní komise ČSOP

Karel Ferschmann (ZO ČSOP Radnice)

Ústřední výkonná rada ČSOP

Josef Cach (ZO ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasíčka“)

Yvonna Gaillyová (ZO ČSOP Veronica)

Daniel Horáček (ZO ČSOP při Správě CHKO Jizerské hory)

Jakub Hromas (ZO ČSOP Šumava)

Václav Izák (ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády)

Jiří Janál (ZO ČSOP Via Hulín)

Luděk Kostelník (ZO ČSOP Odry)

Karel Kredba (ZO ČSOP Valašské Meziříčí)

Jiří Kučera (ZO ČSOP Hostivice)

Jitka Loubová (ZO ČSOP Botič – Rokytka)

Václav Lupínek (ZO ČSOP Alter Meles)

Petr Orel (ZO ČSOP Nový Jičín)

Petr Pelikán (ZO ČSOP Spálené Poříčí)

Milan Petr (ZO ČSOP Zásmyky)

Jaroslav Podhorný (ZO ČSOP Hořepník)

Jiří Rous (ZO ČSOP Teplice – Fergunna)

Jitka Říhová (ZO ČSOP Bílé Karpaty)

Petra Steidlová (ZO ČSOP Morava)

Daniel Šatra (ZO ČSOP Kulíšek)

Martin Šilhán (ZO ČSOP Kulíšek)

Libor Tandler (ZO ČSOP Oriolus)

Lukáš Tůma (ZO ČSOP Střední Brdy)

Vlastislav Vlačíha (ZO ČSOP 38/02 Launensia)

Václav Záruba (ZO ČSOP Orlice)

Jozef Zetěk (ZO ČSOP Kněžice)

Ústřední kontrolní a revizní komise

Marie Cachová (ZO ČSOP – Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“)

Marek Lempochner (ZO ČSOP Vlašim)

Předsedové odborných komisí

Komise ochrany přírody: **Jakub Hromas**

Komise ekologické výchovy: **Jozef Zetěk**

Komise zahraničních vztahů: **Václav Izák**

Předsednictvo ÚVR ČSOP

Sedmičlenné předsednictvo je vždy tvořené předsedou ČSOP, výkonným místopředsedou ČSOP a dále pak členy zvolenými z řad členů ÚVR ČSOP. Těmi byli: **Yvonna Gaillyová, Jakub Hromas, Václav Izák, Jiří Kučera, Petr Pelikán.**

Kancelář ČSOP

Ústřední výkonná rada si pro profesionální zajištění základních činností ČSOP zřizuje svou Kancelář. Ta v roce 2016 pracovala v následujícím složení:

Kateřina Adámková – koordinátorka výběrových řízení na podporu ekocenter a infocenter ČSOP, programu Blíž přírodě a kampaně Setkání s přírodou

Stanislava Bartošová – administrace programu pozemkových spolků, koordinátorka zahraničních vztahů – do konce ledna

Zuzana Jirková – koordinátorka projektu Zelená karta – do poloviny ledna

Martina Kišelová – koordinátorka obou veřejných sbírek a práce s dárci – od října

Kateřina Landová – koordinátorka obou veřejných sbírek a práce s dárci – do října a programu Živá zahrada – do června, koordinátorka kampaně

Uklidme svět, uklidme Česko – od února

Martin Lípa – koordinátor projektu Oživení starých odrůd

Jana Michálková – registrace základních organizací a práce se členskou základnou

Petra Milerová – koordinátorka 2 projektů EHP fondů a knihovnice

Jan Moravec – zástupce ředitele Kanceláře pro odborné programy, koordinátor programu pozemkových spolků a kampaně Místo pro přírodu, šéfredaktor časopisu Krása našeho domova

Jindřich Sedláček – koordinátor Národního programu Ochrana biodiverzity a Naše mokřady – do června

Simona Součková – administrativní zajištění chodu Kanceláře, prodeje, od února též koordinátorka zahraničních vztahů

Petr Stýblo – ředitel Kanceláře, koordinátor programu Živá zahrada, fundraiser a PR

Zdeňka Nezmeškalová – koordinátorka programu Národní síť záchraných stanic

Martin Třešňák – koordinátor Národního programu Ochrana biodiverzity a Naše mokřady – od května

Eva Vadászová – administrace programu pozemkových spolků – od února

Čestná rada ČSOP

Čestná rada ČSOP pomáhá rozvíjet, propagovat a prosazovat činnost a zájmy ČSOP.

Má toto složení:

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc. (předseda)

Doc. RNDr. Karel Hudec, DrSc., Prof. Ing. Jan Jeník, CSc.,

Prof. RNDr. Pavel Kindlmann, DrSc., Čestmír Klos, Ing. Vojtěch Kodet, RNDr. Jiří Kulich,

RNDr. Jan Květ, CSc., RNDr. Ladislav Miko, Ph.D., JUDr. Svatomír Mlčoch,

Ing. Jiří Oliva, RNDr. František Pelc, Ing. Pavel Pešout, Bc. Stanislav Rampas,

RNDr. Jitka Seitlová, PhDr. Vladimír Špidla, Ing. Jaroslav Ungerman, CSc.,

Ing. František Urban

Ochrana biodiverzity

Zachování a obnova druhové rozmanitosti, péče o cenné biotopy či podpora ohrožených druhů rostlin a živočichů patří mezi základní poslání našeho svazu. Z velké části tyto aktivity zastřešujeme Národním programem Ochrana biodiverzity. Jádrem tohoto programu je tradiční otevřené výběrové řízení na podporu drobných lokálních a regionálních projektů v ochraně biodiverzity. Celkem 89 organizačních článků ČSOP a dalších nevládních organizací přihlásilo v roce 2016 do tohoto řízení 230 projektů. Projekty posoudila a hodnotila Komise ochrany přírody ČSOP společně s odbornými garanty jmenovanými pro jednotlivé podprogramy.

Vybraných **158 projektů (70 organizací)** jsme následně podpořili částkou přesahující **2 600 000 Kč**.

Podpořené projekty se týkaly následujících 7 oborů činností:

- Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených
- Monitoring / podrobné mapování určité lokality
- Praktická opatření k zachování / obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin
- Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů
- Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí
- Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory
- Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany

Podpořené projekty byly zaměřeny například na mapování výskytu orchidejí, vážek, vzácnějších druhů ptáků, obojživelníků nebo starých krajových odrůd ovocných dřevin. Kromě mapování, které přináší cenné informace pro ochranu přírody, byly realizovány rozmanité podpůrné činnosti určené pro vybrané druhy rostlin a živočichů. Například jsme čistili, opravovali či nově instalovali hnízdní podložky a budky pro dravé či zpěvné ptáky, sovy, čápy a netopýry. V období tahu obojživelníků se nám podařilo zabezpečit řadu úseků silnic a přenést přes ně tisíce jedinců. Dále třeba vzniklo několik nových tůní, pro plazy byla budována líhniště, atd. Důležitou součástí programu je také osvětová a propagační činnost. V rámci ní proběhly exkurze pro veřejnost na přírodně cenné lokality a vznikla řada nových publikací. Více informací lze nalézt na www.csop.cz/biodiverzita.

Realizaci programu Ochrana biodiverzity podpořily Ministerstvo životního prostředí a Lesy České republiky, s. p., generální partner programu.

Typy a počty podpořených projektů:

činnost	počet projektů	podpora Kč
Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených	44	521 903 Kč
Monitoring / podrobné mapování určité lokality	24	377 500 Kč
Praktická opatření k zachování / obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin	27	580 500 Kč
Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů	27	407 700 Kč
Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí	16	269 730 Kč
Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory	9	104 200 Kč
Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany	9	283 000 Kč
Garantské koordinační projekty	2	110 000 Kč
Celkem projektů	158	2 654 533 Kč

Hodnocení projektů a odborné zázemí programu Ochrana biodiverzity zajišťovali garanti jednotlivých oborů. V roce 2016 jednotlivé obory programu zaštiťovali:

obor	odborný garant	obor	odborný garant
motýli	Libor Dvořák	netopýři	Mojmír Vlašín
vážky	Martin Waldhauser	velké šelmy	Barbora Krchňáková Telnarová
čmeláci, včely	Miroslav Pavelka	lesní byliny	Václav Somol
lesní hmyz	Ivan Horčíčko	ohrožené a chráněné nelesní byliny	Petr Karlík
hmyz	Filip Trnka	invazivní druhy rostlin	Květa Morávková
raci a vodní ekosystémy	Miloš Holzer	ohrožené druhy dřevin	Karel Kříž
ryby a kruhoústí	Lubomír Hanel	krajové odrůdy ovocných dřevin	Martin Lípa
obojživelníci a mokřadní ekosystémy	Jaromír Maštera	houby	Jiří Polčák
plazi	Blanka Mikátová	biodiverzita okolí lidských sídel	Petr Stýblo
ptáci zemědělské krajiny	Daniel Křenek	management lokalit soustavy Natura 2000	Martin Dušek
dravci a sovy	Petr Orel		
ledňáček a skorec	Pavel Čech		
čápi a ostatní brodiví	Stanislav Chvapil		
zpěvní ptáci, budky, doupné stromy	Jaroslav Koleček		

NAŠE MOKŘADY

Smyslem této kampaně je ochrana drobných nenápadných mokřadů. V krajině jsou jich tisíce, mají obrovský význam pro biodiverzitu i pro retenční schopnost krajiny, ale odborná veřejnost o nich prakticky neví. Mokřadům tak hrozí odvodnění, rozorání či zavezení skládkou. Cílem kampaně je rovněž osvěta veřejnosti o významu a ochraně mizejících mokřadů. Mokřady může **prostřednictvím webového formuláře** na www.nasemokrady.cz zanášet do mapy každý. Informace o nich jsou následně validovány a posléze předávány státním orgánům ochrany přírody. Na vybraných mokřadech pak probíhají přírodovědné průzkumy.

Do konce roku 2016 se nám podařilo získat informace o **400 mokřadech**, přičemž **70 %** z nich je přímo **ohroženo** lidskými aktivitami.

Více informací o kampani a možnostech zapojit se do mapování neznámých mokřadů naleznete na stránkách www.nasemokrady.cz. Kampaň podpořila společnost Heineken, a. s., Česká republika.

ŽIVÁ ZAHRADA

V roce 2016 se uskutečnil již **13. ročník programu Živá zahrada**. Cílem této akce je formou jednoduché soutěže motivovat veřejnost ke změně péče o zahradu tak, aby na nich mohli žít aspoň někteří volně žijící živočichové. V předepsaných termínech mají přihlášení soutěžící za úkol pozorovat na svých zahradách předepsané skupiny živočichů. Za pozorování dostávají body a za určitý počet bodů pak obdrží titul Živá zahrada. Na konkrétních příkladech tak ukazujeme soutěžícím i veřejnosti, jaké prvky na zahradách živočichům škodí i jak málo stačí, abychom divokým zvířatům poskytli bezpečné místo pro úkryt, rozmnožování a potravu. V roce 2016 bylo držitelem titulu Živá zahrada celkem **39 zahrad**, z toho pouze **5 zahrad** tento rok titul získalo **nově**.

Soutěže se od jejího počátku zúčastnilo již **více jak 1 230 zahrad z celé ČR**, včetně několika desítek zahrad školních. Díky soutěžícím se nám podařilo získat desítky tisíc údajů o výskytu živočichů na zahradách. I díky práci učitelů také narůstá počet soutěžících v doprovodné **zimní výtvarné soutěži**. Více informací lze nalézt na www.zivazahrada.cz.

OŽIVENÍ STARÝCH ODRŮD

Záchrana starých a krajových odrůd ovocných dřevin je jednou z tradičních aktivit ČSOP. V posledních letech začíná být navracení starých odrůd do krajiny velmi populární. Dělo se tak však bez pravidel a živelně. Přitom nebylo jasné, co vlastně je stará odrůda, nebyla pravidla pro účinnou záchranu jejich genofondu a výsadby do krajiny. **Projekt Oživení starých odrůd realizovaný v letech 2014–2016 definoval pro další rozvoj tohoto programu základní pravidla**. Výsledkem je vytvoření **internetové databáze** starých odrůd ovocných dřevin, vytvoření **metodiky** a zahájení **certifikace** genofondových ploch starých odrůd. Vzniká tak **Národní databáze genofondových ploch**.

Byly vydány nové záchranné sortimenty starých odrůd. Na novém webu www.stareodrudy.cz jsme kromě databáze umístili i skeny **staré ovocnářské literatury**. Byla vydána i publikace o podpoře diverzity rostlin a živočichů ve výsadbách starých odrůd.

Projekt byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

Pozemkové spolky

Myšlenka pozemkových spolků stojí na předpokladu, že nejlépe může cenné lokality či objekty ochránit rozumný vlastník. Nevládání organizace proto s vlastníky uzavírají dlouhodobé smlouvy o spolupráci, cenné lokality si pronajímají anebo se přímo jejich vlastníky stávají. Tento způsob ochrany přírodního a kulturního dědictví je ve světě velmi rozšířen. U nás má sice také starou tradici, bohužel však násilně přerušenu. Novodobá historie se tak datuje od poloviny 90. let. Český svaz ochránců přírody na sebe převzal úlohu Národního pozemkového spolku – tedy koordinátora a zastřešovatele celého hnutí pozemkových spolků. Od roku 1998 v rámci jednoho ze svých národních programů pozemkové spolky podporujeme, pozemkospolkové myšlenky propagujeme a zároveň dohlížíme na zachování důvěryhodnosti pozemkospolkového hnutí v očích veřejnosti.

V čele programu stojí Rada Národního pozemkového spolku.

V roce 2016 pracovala v tomto složení:

Pavel Bureš (Národní památkový ústav)

Václav Izák (ÚVR ČSOP)

Miroslav Janík (Pozemkový spolek KOSENKA)

Martin Kludys (Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka)

Michal Krátký (Pozemkový spolek Sagittaria)

Jaromír Maštera (Pozemkový spolek Mokřady)

Jiří Rous (ÚVR ČSOP)

Tomáš Růžička (Nadace Partnerství)

Jitka Říhová (Pozemkový spolek Čertoryje)

Petr Stloukal (Ministerstvo životního prostředí)

Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s. p.)

Vlastislav Vlačiča – předseda Rady NPS (Pozemkový spolek Launensia)

Program je otevřený, jsou do něj tedy zapojené i neziskové subjekty mimo ČSOP.

Aktuální informace o hnutí pozemkových spolků, potřebné kontakty i veškeré dokumenty včetně podrobných zpráv o pozemkospolkovém dění najdou zájemci na webových stránkách <http://pozemkovespolky.csop.cz>. Zde uvádíme pouze nejzákladnější informace.

AKREDITACE

Jednou ze stěžejních činností programu je akreditace pozemkových spolků. V našem právním řádu není pojem pozemkového spolku ošetřen. Akreditace se proto snaží zabránit jeho zneužití. Akreditace je pro pozemkový spolek osvědčením, že splňuje všechna určená kritéria (existence dlouhodobých práv k pozemku, hospodaření na pozemku v zájmu ochrany přírodního a kulturního dědictví, dodržování etického kodexu pozemkových spolků) a pro jeho partnery zárukou důvěryhodnosti.

V roce 2016 bylo akreditováno 57 pozemkových spolků.

Pozemkový spolek Anthericum	Občanské sdružení Anthericum
Pozemkový spolek Berkut	23/02 ZO ČSOP Berkut
Pozemkový spolek Botič – Rokytka	ZO ČSOP Botič – Rokytka
Pozemkový spolek Buchlovice	ZO ČSOP Buchlovice
Pozemkový spolek Cieszynianka	ZO ČSOP Cieszynianka
Pozemkový spolek Čertoryje	ZO ČSOP Bílé Karpaty
Pozemkový spolek Čmelák	Čmelák – Společnost přátel přírody
Pozemkový spolek Denemark	Denemark
Pozemkový spolek Domov	ZO ČSOP Jeseník nad Odrou
Pozemkový spolek Gallinago	Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině
Pozemkový spolek Hády	ZO ČSOP Pozemkový spolek HÁDY
Pozemkový spolek Hamerský potok	Hamerský potok, z. s.
Pozemkový spolek Hasina	ZO ČSOP HASINA LOUNY
Pozemkový spolek Huslík	ZO ČSOP Polabí
Pozemkový spolek Chaloupky	ZO ČSOP Kněžice
Pozemkový spolek Jílové	Okrašlovací spolek v Jílovém u Prahy
Pozemkový spolek Kladensko	Český svaz ochránců přírody Kladensko
Pozemkový spolek Kosenka pro přírodu, krajinu a památky Valašskoklobucka	ZO ČSOP KOSENKA
Pozemkový spolek Krušnohoří	ZO ČSOP 39/02 Klíny
Pozemkový spolek Květokras	Boskovštejn – místo pro život
Pozemkový spolek Launensia	ZO ČSOP 38/02 Launensia
Pozemkový spolek Lunaria	O. s. Lunaria
Pozemkový spolek Mantis	Pozemkový spolek Mantis

Pozemkový spolek Meluzína	Ekologické centrum Meluzína – Regionální centrum Asociace Brontosaura
Pozemkový spolek Mokřady	Mokřady – ochrana a management z. s.
Pozemkový spolek Mokřady a louky Liberecka	ZO ČSOP ARMILLARIA
Pozemkový spolek Morava	Český svaz ochránců přírody Morava
Pozemkový spolek Mravenec	17/01 ZO ČSOP – SEV Mravenec
Pozemkový spolek NATURA	ZO ČSOP 43/10 Ekocho
Pozemkový spolek Niva	Pozemkový spolek Niva
Pozemkový spolek Pobečví	ZO 74/03 ČSOP Lipník nad Bečvou
Pozemkový spolek Podbeskydí	ZO 68/01 ČSOP KUNČICE POD ONDŘEJNÍKEM
Pozemkový spolek Podještědí	Český svaz ochránců přírody Podještědí
Pozemkový spolek Polabí	ZO ČSOP 09/09
Pozemkový spolek Predmost	Predmostensis
Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka	02/09 ZO ČSOP Vlašim
Pozemkový spolek Prostějovsko	ČSOP RS Iris
Pozemkový spolek Radnice	ZO ČSOP RADNICE
Pozemkový spolek Sagittaria	Sagittaria – sdružení pro ochranu přírody střední Moravy
Pozemkový spolek Salamandr	ČSOP Salamandr
Pozemkový spolek Sázava	ZO ČSOP 06/05 Sázava
Pozemkový spolek Severák	Jizersko-Ještědský horský spolek, o. s.

Pozemkový spolek Silvatica	13/18 ZO ČSOP SILVATICA
Pozemkový spolek Slavkovského lesa	ZO ČSOP Kladská
Pozemkový spolek Sorbus	Sorbus
Pozemkový spolek Sv. Blažej	Cesta z města
Pozemkový spolek Šance pro draha	VAVÁKY, o. s.
Pozemkový spolek Šumava	ZO ČSOP Šumava
Pozemkový spolek Veronika	Nadace Veronika
Pozemkový spolek Vladař	24/02 ZO ČSOP ALTER MELES
Pozemkový spolek Vulkán	6. ZO ČSOP Františkovy Lázně
Pozemkový spolek Zamenis	Spolek Zamenis
Pozemkový spolek Zázmoníky	Sdružení pro venkov, z. s.
Pozemkový spolek Zvoneček	ZO ČSOP 11/11 Zvoneček
Pozemkový spolek Žabí ráj	Muzeum přírody Český ráj
Pozemkový spolek Ždánický les	ZO ČSOP Ždánický les
Velkojaroměřský pozemkový spolek	ZO ČSOP JARO Jaroměř

INFORMACE A SETKÁVÁNÍ

Průběžné vzdělávání pozemkových spolků, pomoc pozemkovým spolkům s odbornými problémy a vzájemnou výměnou zkušeností a informací mezi pozemkovými spolky považujeme za stěžejní část programu. Vybrané aktivity roku 2016:

Pravidelné Výroční setkání pozemkových spolků s řadou odborných seminářů a s terénní exkurzí jsme pořádali 11.–12. března 2016 v Centru ekologických aktivit Sluňákov u Olomouce. V návaznosti na setkání proběhla 13. března tamtéž konference Pastva / Voda v krajině, věnovaná z velké části také problematice pozemkových spolků.

Pokračovala bezplatná právní pomoc pro všechny akreditované pozemkové spolky a realizátory projektů při sestavování smluv, majetkových nejasnostech a dalších „pozemkospolkových“ právních problémech, stejně jako hromadné pojištění zodpovědnosti za škody způsobené třetím osobám. Dále měly pozemkové spolky možnost pojistit svůj majetek v rámci naší hromadné pojistky. (Obě pojištění se týkají nejen pozemkových spolků, ale i všech pobočných spolků ČSOP.)

Zpracovali jsme a pozemkovým spolkům rozeslali 32 metodických listů. Věnovány jsou především právní problematice, ale též zpřístupňování lokalit veřejnosti, shromažďování a zpracovávání informací o lokalitách, zatím jen v okrajové míře také managementu lokalit.

Pokračovala spolupráce s norskou organizací Naturvernforbundet i Buskerud. Dva její zástupci navštívili Českou republiku v březnu 2016, setkali se s několika pozemkovými spolky a přednesli též příspěvek na výše zmíněné konferenci.

FINANČNÍ PODPORA VZNIKU A ROZVOJE POZEMKOVÝCH SPOLKŮ

V rámci výběrového řízení na podporu projektů vzniku a rozvoje pozemkových spolků, financovaného tradičně **Ministerstvem životního prostředí**, jsme v roce 2016 podpořili realizaci **32 projektů** částkou **1 370 000 Kč**, z toho 11 projektů realizovaly subjekty mimo ČSOP.

VEŘEJNÁ SBÍRKA MÍSTO PRO PŘÍRODU

Cílem kampaně Místo pro přírodu je získání finančních prostředků pro výkupy přírodně cenných pozemků, kterým hrozí nebezpečí (vykácení lesa, odvodnění mokřadu, rozorání květnaté louky) a dále pozemků vhodných k „návratu přírody“ (revitalizace vodních toků, výsadby biocenter a biokoridorů). Vedlejším, ovšem neméně důležitým efektem kampaně je také popularizace myšlenky pozemkových spolků a možnosti ochrany přírodního a kulturního dědictví prostřednictvím vlastnických vztahů mezi širokou veřejností.

Současně s centrální sbírkou probíhaly také lokální kampaně: „**Zachraň les**“, organizovaná ZO ČSOP Kosenka, jejímž cílem je vytvoření „soukromé lesní rezervace“ Ščúrnic v Bílých Karpatech a „**Obnova luk v Pomoraví**“, organizovaná ZO ČSOP Bílé Karpaty.

V roce 2016 se nám podařilo ve sbírce vybrat **923 454 Kč** a vykoupit **6 pozemků** o celkové výměře **2,3295 ha** a **2/9 podíl na 4 pozemcích o výměře 0,3668 ha**. Výkupy proběhly na čtyřech lokalitách, z nich na jedné zcela nové – lesní rybníčky „U kapličky“ nedaleko Toužimi.

Hořečková stráž u Vřeštova: 2/9 podíl na 4 pozemcích (0,3668 ha)

U kapličky: 4 pozemky (0,857 ha)

Stráž: 1 pozemek (0,8567 ha)

Bělá: 1 pozemek (0,6158 ha)

Konto veřejné sbírky je **9999922/0800**, bližší informace lze nalézt na **www.mistoproprirodu.cz** a na **facebookové stránce Místo pro přírodu**.

DALŠÍ FINANČNÍ ZDROJE PRO POZEMKOVÉ SPOLKY

Projekt **Ochrana našich nejohroženějších biotopů – mokřadů a stepí – prostřednictvím pozemkových spolků** byl podpořen z Fondu EHP (grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska) v rámci programu CZ 02. Do projektu bylo zapojeno 11 pozemkových spolků. Bližší informace o projektu jsou zveřejněny na www.csop.cz/mokradystepi.

Projekt **Posilování profesionality pozemkových spolků – cesta ke zdokonalení péče o přírodní dědictví se zapojením vlastníků půdy** byl podpořen z Fondu NNO. Klíčovou aktivitou tohoto projektu byla právní analýza věcných břemen a správcovství cizího majetku; věcná břemena jakožto nástroj ochrany přírody byla poté aplikována v praxi.

Národní síť záchranných stanic

Stále častěji dochází ke střetům zvířat s nástrahami civilizace – stavbami, dopravními prostředky, vodiči elektřiny,... Pomoc zraněným či jinak handicapovaným živočichům, ale i osvěta o tom, co lidé zvířatům způsobují, jak tomu zabránit nebo alespoň vzniklé škody minimalizovat, je posláním záchranných stanic pro volně žijící živočichy.

Národní síť záchranných stanic, kterou v roce 1998 založil Český svaz ochránců přírody, zajišťuje pomoc na území celé České republiky. Její součástí bylo v roce 2016 celkem **32 záchranných stanic**. Každá ze sdružených stanic spravuje území, na kterém je nalezeným handicapovaným živočichům povinná poskytnout komplexní péči, tj. první pomoc, zajištění veterinárního ošetření, léčbu a rehabilitaci a v ideálním případě vypuštění zpět do volné přírody. Část živočichů, jejichž návrat do přírody již není možný, slouží k ekologické výchově a osvětě.

V čele programu stojí Rada Národní sítě záchranných stanic. V roce 2016 pracovala v tomto složení:

- Petr Orel** (ZS Bartošovice)
- Luboš Vaněk** (ZS Pátek u Poděbrad)
- Petr Starý** (ZS Kladno)
- Josef Cach** (ZS Pasička)
- Karel Makoň** (ZS Plzeň)
- Karel Kříž** (ÚVR ČSOP)
- David Fuka** (Ministerstvo životního prostředí)
- Jiří Kruml** (Ministerstvo zemědělství)
- Lenka Tomášková** (AOPK ČR)

Stanice sdružené v Národní síti záchranných stanic v r. 2016

členská stanice	organizace	působnost
Soos	Městské muzeum Františkovy Lázně	Aš, Cheb, Sokolov
Bublava	Drosera, z. s.	Karlovy Vary, Kraslice, Ostrov
Tachov	ZO ČSOP-TOS záchranná stanice v Tachově	Mariánské Lázně, Stříbro, Tachov
Rokycany	ČSOP Rokycany	Beroun, Hořovice, Rokycany
Plzeň	Dobrovolný ekologický spolek – ochrana ptactva	Domažlice, Horšovský Týn, Kralovice, Nýřany, Plzeň
Spálené Poříčí	ČSOP Spálené Poříčí	Blovice, Horažďovice, Klatovy, Nepomuk, Přeštice, Stod, Sušice
Chomutov	Podkrušňohorský zoopark Chomutov	Chomutov, Kadaň, Podbořany
Dolní Týnec	Český svaz ochránců přírody ZS Falco	Bílina, Česká Lípa, Děčín, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Nový Bor, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Žatec
Liberec	Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec – Archa	Frýdlant, Liberec, Jablonec nad Nisou
Kladno	AVES	Kladno, Kralupy nad Vltavou, Mělník, Neratovice, Rakovník, Slaný, Černošice
Praha	Lesy hl. m. Prahy	Hlavní město Praha
Hrachov	Ochrana fauny ČR	Dobříš, Příbram, Sedlčany, Soběslav, Tábor, Votice
Huslík	ZO ČSOP Polabí	Brandýs n. L. – S. Boleslav, Český Brod, Jičín, Kolín, Lysá nad Labem, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Nymburk, Poděbrady
Vlašim	ZO ČSOP Vlašim	Benešov, Čáslav, Černošice, Humpolec, Kutná Hora, Pacov, Pelhřimov, Říčany, Vlašim
Makov	ZO 18/02 ČSOP Makov	Blatná, Milevsko, Písek, Strakonice, Vodňany
Ohrada	Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou	České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Trhové Sviny, Týn nad Vltavou
Klášteřec u Vimperka	Správa NP a CHKO Šumava	Vimperk, Prachatice, území NP Šumava
Třeboň	Český nadační fond pro vydru	Třeboň
Libštát	ZO ČSOP Křižánky – Jičín	Hořice, Jilemnice, Nová Paka, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod

Jaroměř	ZO ČSOP JARO Jaroměř	Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hradec Králové, Jaroměř, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí
Vrchlabí	Správa NP Krkonoše	území NP Krkonoše
Pasíčka	ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasíčka“	Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Litomyšl, Nové Město na Moravě, Pardubice, Polička, Přelouč, Ústí nad Orlicí, Velké Meziříčí, Vysoké Mýto, Žamberk, Žďár nad Sázavou
Vendolí	ZO ČSOP 50/10 Zelené Vendolí	Blansko, Boskovice, Bystřice n. Pernštejnem, Česká Třebová, Lanškroun, Moravská Třebová, Svitavy, Tišnov
Pavlov	Stanice Pavlov, o. p. s.	Havlíčkův Brod, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč
Stránské	ZO ČSOP Sovinecko	Bruntál, Jeseník, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Přerov, Rýmařov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh
Brno	Ptačí centrum o. p. s.	Brno, Šlapanice
Jinačovice	Zoo Brno a stanice zájmových činností	Kuřim, Rosice
Buchlovice	ZO ČSOP Buchlovice	Hodonín, Holešov, Kroměříž, Kyjov, Luhačovice, Otrokovice, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Veselí nad Moravou, Vizovice, Zlín
Němčice	ZO ČSOP Haná	Bučovice, Konice, Prostějov, Slavkov u Brna, Vyškov
Rajhrad	Záchranná stanice pro dravé ptáky Rajhrad	Hustopeče, Ivančice, Židlochovice, Znojmo, Břeclav, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice
Bartošovice	70/02 ZO ČSOP Nový Jičín	Bílovec, Bohumín, Bystřice pod Radhoštěm, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Hranice, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Lipník nad Bečvou, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rožnov pod Radhoštěm, Třinec, Valašské Meziříčí, Vítkov, Vsetín
Přerov	Muzeum Komenského v Přerově	Přerov

Záchranné stanice v roce 2016 přijaly **20 345 handicapovaných volně žijících živočichů** 229 druhů, z toho 132 jedinců 22 kriticky ohrožených druhů, 2 815 jedinců 58 druhů silně ohrožených a 2 159 jedinců 25 druhů ohrožených. Nejčastěji přijímaným savcem byl ježek západní (1 932 jedinců), ježek východní (1 032) a netopýr hvízdavý (1 007). Z ptáků bylo přijato nejvíce poštolek obecných (1 578), kosů černých (1 148) a rorýsů obecných (787).

V roce 2016 se podařilo **vypustit zpět do přírody 48 % přijatých zvířat**, část živočichů buď ještě zůstala v léčení nebo jejich stav po vyléčení nedovoloval vypuštění zpět do volné pří-

rody a proto zůstali ve stanici k expozičním účelům. 33% přijatých zvířat přes veškerou péči uhynulo nebo muselo být utraceno. V dlouhodobém průměru se daří držet vysoké procento vypuštěných zvířat (mezi 45–50 %), a to i přesto, že např. u popálení způsobených vedením elektrického proudu je návratnost do přírody minimální.

Do záchranných stanic se nejčastěji dostávala mláďata (41 % všech příjmů) a zvířata zraněná dopravními prostředky, popálená elektřinou na sloupech vysokého napětí či ptáci po nárazu do skleněných stěn.

Díky podpoře **Lesů ČR, s. p.**, proběhly v **osmi záchranných stanicích rekonstrukce či dostavby** chovatelských a provozních objektů.

Neméně důležitou složkou činnosti záchranných stanic je **ekologická výchova**. Stanice spolupracovaly se školami všech stupňů, s domy dětí a mládeže, ekocentry i veřejností. V některých stanicích probíhaly odborné praxe studentů středních a vysokých škol. Řada stanic pořádala pro dětské kolektivy a veřejnost akce, jako jsou **dny otevřených dveří, Den Země, Den zvířat, Vánoce ve stanicích**. Velmi účinné je veřejné **vypouštění uzdravených zvířat**, pořádané i několikrát do roka, či osvěta prostřednictvím informačních tabulí o příčinách zranění přímo v areálech záchranných stanic. Podařilo se také vyvinout **aplikaci Zvíře v nouzi pro „chytré telefony“**, která pomůže nálezci volně žijícího zvířete v nouzi kontaktovat místně příslušnou záchrannou stanici.

V roce 2016 jsme na provoz Národní sítě záchranných stanic získali cca **13,5 milionu Kč**. Pocházejí především od **Ministerstva životního prostředí** ale i z několika dalších zdrojů. Tyto prostředky však činily jen asi **1/5 nákladů** potřebných pro kvalitní činnost záchranných stanic.

VEŘEJNÁ SBÍRKA ZVÍŘE V NOUZI

Cílem kampaně Zvíře v nouzi je upozornit na finanční náročnost péče o poraněná volně žijící zvířata a dát tak možnost veřejnosti aktivně se zapojit a přispět subjektům, které tuto péči provádějí. Dalším cílem kampaně je informovat veřejnost o příčinách poranění zvířat.

Veřejnost může přispívat buď formou darů zaslaných na **sbírkový účet 33553322/0800** nebo zasláním **dárcovské SMS** ve tvaru **DMS ZVIREVNOUZI** nebo **DMS TRV ZVIREVNOUZI** na telefonní číslo **87 777**. Dárci mohou jak na účet tak formou DMS přispívat i přímo konkrétní záchranné stanici. Sběrka se týká pouze stanic provozovaných neziskovými subjekty.

V roce 2016 dárci sbírky Zvíře v nouzi přispěli na záchranu zvířat celkovou částkou **1 312 648 Kč** a z toho prostřednictvím **DMS 165 499 Kč**.

Tak, jako každým rokem jsme zorganizovali s pravidelnými dárci jarní a podzimní návštěvu záchranných stanic. Na jaře nás uvítali v nově otevřené stanici Huslíku, na podzim jsme s dárci plánovali zajet do Němčic na Hané. Vřelá přivítání i bohatý program svědčí o vděčnosti stanic pravidelným dárcům, kteří si jejich osobní podpory velmi váží.

Podrobnosti a potřebné aktuální informace včetně mapy záchranných stanic a kontaktů na ně jsou uvedeny na webu **www.zvirevnouzi.cz** a na **facebookové stránce Zvíře v nouzi**.

Ekologická výchova

EKOCENTRA ČSOP

Nedílnou součástí prakticky všech aktivit ČSOP je výchovné působení na veřejnost. Zařízení ČSOP, která výchovu cíleně provádějí, se nazývají Ekocentra ČSOP.

Ekocentra jsou zřizována základními organizacemi, zájmovými nebo regionálními sdruženími ČSOP. Jejich posláním je environmentální vzdělávání, výchova a osvěta. Mezi hlavní činnosti ekocenter patří spolupráce se školami, organizování akcí pro veřejnost, pořádání soutěží a exkurzí, vydávání publikací a materiálů, ekoporadnictví, spolupráce se státní správou a samosprávou aj.

Akreditace ekocenter ČSOP

Podle charakteru činnosti ČSOP akredituje ekocentra jako osvětová, výuková, vzdělávací nebo poradenská (ekoporadna). Jedno ekocentrum přitom může být akreditováno ve více z těchto činností.

Ekocentrum osvětové – hlavní činností je pořádání akcí pro veřejnost (např. Den Země, Vítání ptačího zpěvu, Uklidme svět), přednášky, výstavy, exkurze aj.

Ekocentrum výukové – je specializováno na ekovýchovné výukové programy pro děti a studenty ve školách a v dětských oddílech.

Ekocentrum vzdělávací – pořádá semináře, workshopy a školení pro pedagogické pracovníky, zaměstnance veřejné správy, členy neziskových organizací apod.

Ekocentrum poradenské – jedná se o ekoporadnu, kde jsou zodpovídány dotazy a poskytovány konzultace širokému spektru klientů.

V 2016 bylo akreditováno 38 ekocenter ČSOP.

název ekocentra	místo působení	osvětové	výukové	vzdělávací	poradenské
Centrum ekologické výchovy Kladno	Brandýsek	x	x	x	x
Centrum ekologické výchovy Rokycany	Rokycany	x	x		x
Centrum ekologické výchovy Zvoneček	Vrané nad Vltavou	x	x	x	x
Dům ochránců přírody v Praze	Praha 4	x	x	x	x
Dům přírody Poodří	Bartošovice na Moravě		x		
EC Armillaria Liberec	Liberec	x	x		x
EC Makov	Čížová	x			x
Ekocentrum Botič – Rokytky	Praha 4	x			
Ekocentrum Červenka	Česká Třebová	x		x	
Ekocentrum ČSOP Bílé Karpaty	Veselí nad Moravou				x
Ekocentrum ČSOP Klíny	Klíny	x	x	x	x
Ekocentrum ČSOP Ostrava	Ostrava	x			
Ekocentrum Huslík	Poděbrady	x	x	x	x
Ekocentrum Chaloupky	Kněžice	x			
Ekocentrum Chodováček	Chodov	x	x		x
Ekocentrum Iris	Prostějov	x	x		x
Ekocentrum Javorníček	Valašské Meziříčí		x		x
Ekocentrum Koniklec	Praha 3		x	x	x

Ekocentrum Kosenka	Valašské Klobouky	x	x	x	
Ekocentrum Orlice	Třebechovice pod Orebem	x	x		x
Ekocentrum Podorlicko	Česká Třebová	x			
Ekocentrum Radnice	Radnice	x	x		x
Ekocentrum RS ČSOP NOVOJIČÍNSKA	Blahutovice	x			x
Ekocentrum Spálené Poříčí	Spálené Poříčí	x	x		x
Ekocentrum Strakonice	Strakonice	x			
EkoCentrum vDomě	Praha 10	x			
Ekocentrum Zelené Vendolí	Vendolí			x	
Ekocentrum „Pasička“	Bor u Skutče	x	x		x
Ekoinfocentrum ZO ČSOP 59/12	Jihlava				x
Ekologická poradna Veronica	Brno	x			x
Lamacentrum Hády	Brno			x	x
Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	Vlašim	x	x	x	x
Podbrdské ekocentrum Fabián	Rožmitál pod Třemšínem	x			
Poznáním k ochraně	Praha 8	x			
Stanice ekologické výchovy Ciconia	Roudnice nad Labem	x			x
Středisko ekologické výchovy Mravenec	Pelhřimov	x	x	x	x
Šumavské ekocentrum	Vimperk	x			x
Valašské ekocentrum	Valašské Meziříčí	x		x	x

PRÁCE S DĚTMI A MLÁDEŽÍ

Práce s dětmi a mládeží v ČSOP má mnoho podob a rovin. Nejpodstatnější z nich tvoří činnost oddílů mladých ochránců přírody, běžně nazývaných mopíci. Jsou to kolektivy dětí a mládeže pracující celoročně při jednotlivých základních organizacích. Scházejí se pravidelně na schůzkách, pořádají výpravy do přírody, letní i zimní tábory, účastní se různých soutěží a mají řadu dalších rozmanitých aktivit.

V roce 2016 jsme registrovali 63 oddílů mladých ochránců přírody s celkovým počtem 1614 dětí do 18 let, o které se staralo 233 dospělých vedoucích, celkem tedy 1847 členů zapojených do oddílové činnosti. Další dětské členy do 18 let máme mimo mopíky v rodinném a individuálním členství při základních organizacích i ústředí.

O podporu oddílů mopíků se stará Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP (SMOP ČSOP), které má celorepublikovou působnost a výsadní postavení ve Svazu v oblasti práce s dětmi a mládeží. V roce 2016 SMOP ČSOP řídila Rada složená ze zástupců 20 členských základních organizací z celé ČR s registrovanými oddíly mopíků. Pro zajištění své činnosti má SMOP ČSOP kancelář, která pracovala ve čtyřčlenném složení, ovšem s řadou externích spolupracovníků a dobrovolníků.

Podpora oddílů v ČSOP je materiálního i nemateriálního charakteru. Kromě finanční dotace nabízí SMOP ČSOP mopíkům prostřednictvím své kanceláře celoroční servis: informace, poradenství, pomoc při zajištění činnosti, kurzy, organizace akcí apod. V roce 2016

jsme uspořádali pro vedoucí mopíků 3 odborné kurzy a jednu výměnu zkušeností formou celorepublikového setkání vedoucích. Prvním ze seminářů byl kurz první pomoci, který pro nás již tradičně zajišťuje společnost ZDrSEM – kurzu první pomoci zážitkem. Proškoleno bylo celkem 12 úspěšných absolventů. V roce 2016 se nekonal kurz Voyage, místo něj byla zkrácená podzimní víkendovka – té se zúčastnilo 11 účastníků. Na přání náctiletých účastníků předchozího běhu Voyage jsme zorganizovali také druhou akci pro náctileté – kurz, kde získali vodáckou zdatnost a dovednost s názvem Vítr do plachet, který měl 14 účastníků. Na setkání vedoucích přijelo 32 zástupců dětských oddílů ČSOP.

Na podzim roku 2016 jsme rozdělili finanční podporu oddílům s cílem podpořit především nájemné a provoz kluboven, materiální vybavení oddílů a akce. Zvláště jsme podpořili pořádání letních táborů. Možnosti finanční podpory celoroční činnosti využilo 43 oddílů a 25 oddílů využilo finanční podporu pro svůj letní tábor. Oddíly jsme podporovali i materiálně. V nabídce byly publikace a další materiály, ze kterých si vedoucí mohli sami sestavit obsah balíčku, který následně obdrželi. Zájem projevilo 45 oddílů.

Informace o práci s dětmi a mládeží a informační servis pro vedoucí oddílů najdete na webu www.mopici.cz.

Kromě podpory oddílů se SMOP ČSOP stará o dvě tradiční celostátní přírodovědné soutěže ČSOP. Pro žáky základních škol je to Zlatý list, pro středoškoláky Ekologická olympiáda.

Zlatý list

V roce 2016 proběhlo 40 krajských a základních kol Zlatého listu. Krajská kola proběhla ve všech 14 krajích. Celkem se 44. ročníku soutěže zúčastnilo v postupových kolech 3 828 soutěžících. Národní kolo se uskutečnilo 13.–18. 6. 2016 v areálu RS Úsvit nedaleko Vanova u Telče. Postoupilo do něj 30 soutěžních družstev s bezmála 180 dětskými účastníky, které doprovázelo 30 dospělých (vedoucích, pedagogů). Na přípravě, organizaci a odborném zajištění národního kola se pod vedením ředitele národního kola Ludka Hrnčíře podílelo 22 odborníků a lektorů (exkurze, dílny, odborné programy, náplň soutěžní stezky) a 11 or-

ganizátorů. Vítězem v kategorii mladších se stalo družstvo Lynx team z Kunovic, v kategorii starších družstvo Kaštani z Českých Budějovic. V září 2016 byl vyhlášen 45. ročník Zlatého listu pro školní rok 2016/17, do konce roku probíhaly jeho přípravy. Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.zlatylist.cz.

Ekologická olympiáda

Na jaře roku 2016 proběhlo 6 kol 21. ročníku ve školním roce 2015/16 s tématem Sport, rekreační aktivity a ochrana přírody. Finálové národní kolo se uskutečnilo 2.–5. června 2016 v chatové osadě Jizerka v Jizerských horách. Zúčastnilo se ho 13 týmů (39 soutěžících středoškoláků) z 13 krajů České republiky. Většinu ze soutěžních týmů doprovázeli jejich pedagogové. Zvítězil tým Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína z Královéhradeckého kraje. Na zajištění odborné části se podílelo 10 odborníků a celá řada dalších organizátorů. V září se rozběhl 22. ročník soutěže s tématem **Biokoridory a biobariéry**. Do konce roku 2016 proběhlo jeho osm krajských kol, další jsou očekávána na jaře 2017. Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.ekolympiada.cz.

Hlavními partnery stěžejních aktivit ČSOP v oblasti práce s dětmi a mládeží byly v roce 2016 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, NET4GAS, s. r. o., Lesy ČR, s. p., Hlavní město Praha a Státní fond životního prostředí.

Podrobné informace o práci s dětmi a mládeží v ČSOP najdete v samostatné výroční zprávě Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP.

NET4GAS BLÍŽ PŘÍRODĚ

Program NET4GAS Blíž přírodě vznikl v roce 2007 na základě partnerství společnosti NET-4GAS, s. r. o. s Českým svazem ochránců přírody. Cílem společného programu je zpřístupňování přírodně zajímavých a cenných míst veřejnosti zábavnou a poučnou formou.

V roce 2016 jsme pro veřejnost otevřeli šest nových lokalit. Na nich jsou nové interaktivní naučné stezky, které zajímají o místní přírodě zprostředkovávají dospělým i dětem. Kromě informačních tabulí budujeme i místa k odpočinku a posezení, dřevěné chodníčky, mostky či pozorovatelný. Nově se v rámci programu realizoval i první, pilotní projekt zaměřený na jednorázové zásahy pro obnovu přírodních hodnot lokalit pod názvem Obnova tůň v Jinošovském údolí.

Informace o všech otevřených lokalitách nalezne veřejnost na internetových stránkách www.csop.cz nebo na www.blizpriode.cz.

Lokality otevřené v roce 2016 a realizátoři

Jinošovský lom	ZO ČSOP Vlašim
NS Olešenský potok	ZO ČSOP Radnice
NS Cesta kolem Světa	ZO ČSOP Třeboň
Cesta rákosím	ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády
NS Hruboskalsko	ZO ČSOP Bukovina
Suchou nohou mezi vodou	ZO ČSOP Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“

UKLIĎME SVĚT, UKLIĎME ČESKO!

Podstatou mezinárodních kampaní Uklidme svět! (Clean Up the World!) a Pojdme na to! (Let's Do It!), z kterých jejich česká obdoba vychází, je koordinovaná pomoc a podpora dobrovolníků při likvidaci nelegálních skládek odpadků a motivace veřejnosti k aktivnímu předcházení vzniku nových černých skládek a dalšího nepořádku.

Rok 2016, a tedy i 24. ročník Uklidme svět!, byl pro akci zlomovým. Podařilo se totiž **spojit síly s aktivním týmem spolku Ekosmák z Brna**. Výsledkem je masivní mediální kampaň, zájem veřejnosti ze všech sociálních sfér a konečné statistiky sebraného odpadu a zapojených dobrovolníků. **Zájem o úklidy stoupl téměř o 65 %!** Do rekordního **počtu uklízecích akcí (2 066)** se zapojil i **rekordní počet dobrovolníků (86 210)**. Spojením dvou hlavních organizátorů – akce Uklidme svět (Český svaz ochránců přírody) a Uklidme Česko (spolek Ekosmák) – tak vznikla **největší environmentální dobrovolnická akce v České republice s názvem Uklidme svět, uklidme Česko!**

Hlavní úklidová vlna proběhla v polovině dubna, druhá vlna pak v září, v mezinárodní úklidový den kampaně Clean Up The World! Do akce se zapojila zejména **mládež** – přes 60 %. Úspěchem jistě byl i počet zapojených škol (350). Celkem bylo vysbíráno **1 634 tun odpadků**, což je pro porovnání zhruba **o 1 300 tun více než v roce 2015!** 23 % sebraného

odpadu bylo vytríděno a předáno k recyklaci jako druhotná surovina. Velkou podporou jsou pro kampaň partneři, kteří si berou na starost regionální propagaci, organizují jednotlivé skupiny a zajišťují hladký průběh až do konce. Příkladem je i stále populárnější akce **Uklidme Pošembeři**, koordinující **přes 60 skupin dobrovolníků**. Na organizátorech je i zajištění likvidace sebraného odpadu, v tomto skvěle vychází vstříc obce a města.

Český svaz ochránců přírody aktivně sbíral požadavky a následně rozesílal místním organizátorům balíky s pracovními pomůckami. Kromě tradičních potišťených pytlů na odpadky v nich byly i pracovní rukavice či samolepky pro dětské účastníky. Rozesláno bylo přes 1 000 balíčků. Vyhlásili jsme rovněž 3 doprovodné fotografické soutěže a jednu videosoutěž; pro školy proběhla speciální soutěž o nejlepší „poster“ o úklidu. Výherci byli oceněni fotoaparáty, tiskárnami a videokamerou; pro vítězné školy byly připraveny exkurze do záchranných stanic či ekovýchovné programy. V tradiční krajské soutěži o „Kraj, který prokoukl“ opět dominoval kraj Středočeský, který tentokrát už jen těsně předběhl Jihomoravský.

Kampaň čile komunikuje přes sociální síť **facebook**, kde se zatím podařilo oslovit přes **12 000 lidí**. V různých **médiích** se podařilo zaznamenat na **1 072 ohlasů**, z nichž byly i **desítky vstupů televizních**. Do roku 2017 si pořadatelé dávají za **cíl zapojit až 100 000 dobrovolníků** a podpořit zájem škol skrze motivační materiály a návody k interaktivní výuce o odpadech.

Další podrobnosti o naší kampani naleznete na www.uklidmesvet.cz

Kampaň **Uklidme svět, uklidme Česko!** významně podpořil její generální partner **Nadační Fond Veolia**.

Kampaň dále podpořili E-ON, Ministerstvo životního prostředí, Lesy ČR, Canon, Český rozhlas, Společnost Pytlík, ČERVA EXPORT IMPORT a další.

SETKÁNÍ S PŘÍRODOU

Smyslem celosvazové kampaně **Setkání s přírodou** je představit veřejnosti naši práci v terénu. Proto zveme veřejnost do přírody, ukazujeme jí zajímavá místa, vždy zajišťujeme zasvěcené odborné průvodce. Zájemci tak mohou v atraktivní době navštívit cenné lokality, vidět vzácné rostliny a živočichy, seznámit se s důvody ochrany vzácných či ohrožených míst a druhů. Kampaň probíhá v rozmezí **10 dnů, vždy od druhého pátku měsíce června do neděle následujícího týdne.**

V roce 2016 jsme zorganizovali **25 vycházek do přírody**. Veřejnost se například měla možnost seznámit se štolou uvnitř hráze vodní nádrže Švihov, která je zimovištěm netopýra černého. Mohla se zapojit se do počítání orchidejí na mokřadní louce Kolo, projít Labskými pískovci a dozvědět se více nejen o přírodě, ale i o tvorbě místních umělců v krajině. V rámci 17. ročníku Horňáckého kosení se mohla projít kolem nalezišť vzácných orchidejí. Speciálně pro děti a jejich rodiče jsme připravili akci na kokořínských Pokličkách, pro cyklisty pak přírodovědně-poznávací jízdu Rokycanskem. Více informací lze získat na stránkách www.setkanisprirodou.cz.

Spolková činnost

ČSOP je v první řadě společenství lidí, kteří se dokáží společně bavit a trávit volný čas. Většina aktivit se samozřejmě odehrává v základních organizacích ČSOP. Na celostátní úrovni jsou v tomto směru podstatné dvě aktivity:

SETKÁNÍ ČLENŮ A PŘÁTEL ČSOP

Již **15. Setkání členů a přátel ČSOP** se uskutečnilo v prvním zářijovém víkendu na Šumavě u rybníku Olšina. Hostitelem byl ČSOP Šumava. Tradičně nabitého programu (přednášky, odborné exkurze, ranní ornitologická vycházka, hry pro děti, posezení při kytáře u ohně či countrybál...), na kterém spolupracovala i Správa Národního parku Šumava a Vojenské lesy a statky, s. p., se zúčastnilo **přes dvě stovky lidí**.

Bližší informace o akci lze nalézt na setkani.csop.cz.

KRÁSA NAŠEHO DOMOVA

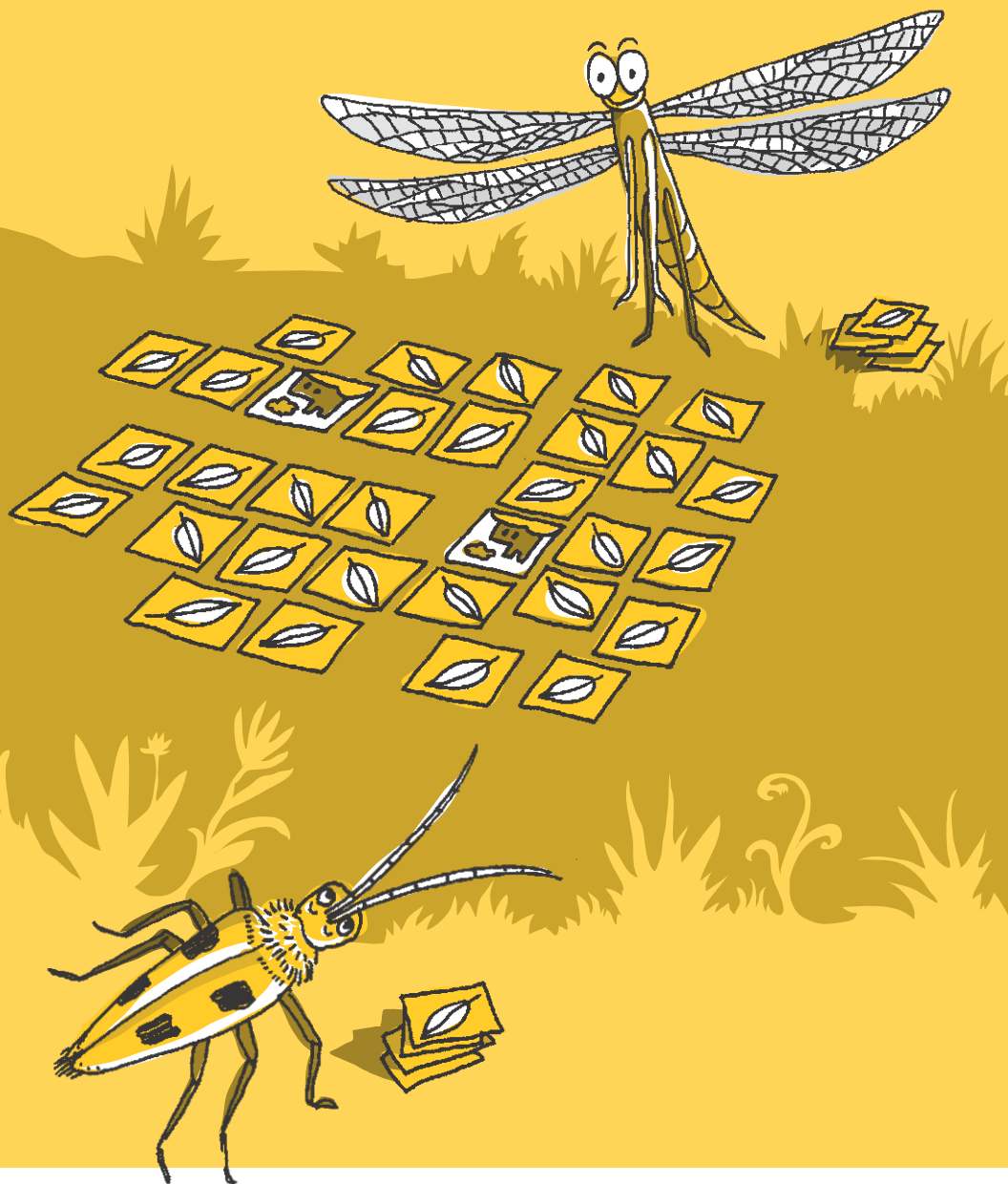
Vydávání časopisu **Krásy našeho domova** bylo Českým svazem ochránců přírody obnoveno po 50leté přestávce v roce 2001. Časopis vychází jako členský, tedy všichni dospělí členové ČSOP ho dostávají zdarma v rámci svých členských výhod. Časopis dostávají též naši partneři a další zájemci si ho mohou objednat.

I v roce 2016 tradičně vyšla **dvě čísla – jarní a podzimní**. Na stránkách se objevily články o zajímavých houbách pavučincích, zimním přikrmování ptáků, přírodě bývalého vojenského prostoru Ralsko, nově vykoupených rybníčcích U kapličky, projektu Vodní škola, nových naučných stezkách či problematice palmového oleje. Nechyběla ani pravidelná stránka pro děti s úkoly, kvízy či náměty na různé hry, rozhovory s významnými osobnostmi ochrany přírody, souhrn nových publikací vydaných ČSOP či aktuální přehled právních novinek.

Starší čísla časopisu jsou ke stažení na knd.csop.cz, kde je možné si časopis též objednat.

Zelená karta ČSOP

Zelená karta podporuje aktivní **přátele přírodních a kulturních památek**, mezi které naši členové samozřejmě patří. Po předložení členského průkazu nám partneři poskytují **slevy na vstupy, služby či zboží**. Mezi ně patří především botanické a zoologické zahrady, hvězdárny, galerie, muzea, jeskyně, rozhledny, hrady, zámky, technické památky, vydavatelství přírodovědné a turistické literatury, ubytovny aj. Partnerské organizace se naopak snažíme zviditelnovat ve svých médiích – časopisech a na internetu.

Program Zelená karta ČSOP má samostatné webové stránky zelenakarta.csop.cz, které členům ČSOP poskytují aktualizované informace o všech objektech v programu, kalendář akcí partnerů ČSOP a další informace.

V jednotlivých krajích se v roce 2016 programu Zelená karta ČSOP účastnili tito partneři s následujícími objekty:

název objektu	partneři
Jihočeský kraj	
Bechyňská brána	Husitské muzeum v Táboře
Husitské muzeum v Táboře	Husitské muzeum v Táboře
Chýnovská jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Jihočeské muzeum	Historická budova Jihočeského muzea
Milevské muzeum	Milevské muzeum
Muzeum koněpřežky	Jihočeské muzeum
Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství	Národní zemědělské muzeum
Památník Dr. E. Beneše	Husitské muzeum v Táboře
Regionální muzeum v Českém Krumlově	Regionální muzeum v Českém Krumlově
Rodný dům Adalberta Stiftera	Regionální muzeum v Českém Krumlově
Rozhledna Svobody – Hýlačka	Klub českých turistů Tábor
Rožmberský dům	Blatské muzeum v Soběslavi
Tvrz Žumberk u Nových Hradů	Jihočeské muzeum
Vyhlídková věž Kotnov	Husitské muzeum v Táboře
Weisův dům	Blatské muzeum Veselí nad Lužnicí
Jihomoravský kraj	
Biskupský dvůr	Moravské zemské muzeum v Brně
Dům umění Znojmo	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Hrad Znojmo	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Jeskyně Balcarka	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Turoldu	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Výpustek	Správa jeskyní České republiky
Kateřinské jeskyně	Správa jeskyní České republiky

Minoritský klášter	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Muzeum vinařství, zahradnictví a životního prostředí Valtice	Národní zemědělské muzeum
Punkevní jeskyně, propast Macocha	Správa jeskyní České republiky
Sloupsko-šošůvské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
ZOO PARK Vyškov	ZOO PARK Vyškov
Zoologická zahrada Hodonín	Zoologická zahrada Hodonín
Zřícenina hradu Cornštejn	Jihomoravské muzeum ve Znojmě

Karlovarský kraj

Bečovská botanická zahrada	ZO ČSOP Berkut
Hvězdárna Františka Krejčího	Hvězdárna a radioklub lázeňského města Karlovy Vary o. p. s.
Městské muzeum Mariánské Lázně	Městské muzeum Mariánské Lázně

Královéhradecký kraj

Hvězdárna v Úpici	Hvězdárna v Úpici
Muzeum přírody Český Ráj	Muzeum přírody Český Ráj
Muzeum východních Čech v Hradci Králové	Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Památník bitvy 1866 na Chlumu	Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Podorlický skanzen Krňovice	Dřevozpracující družstvo
Prachovské skály	J. M. Schlik, s. r. o.
Regionální muzeum a galerie v Jičíně – Muzeum hry	Regionální muzeum a galerie v Jičíně – Muzeum hry
ZOO Dvůr Králové, a. s.	ZOO Dvůr Králové, a. s.

Liberecký kraj

Botanická zahrada Liberec	Botanická zahrada Liberec
Bozkovské dolomitové jeskyně	Správa jeskyní České republiky

Moravskoslezský kraj

Dům umění	Galerie výtvarného umění v Ostravě
Rozhledna Cvilín	Turistické informační centrum Krnov

Olomoucký kraj

Arboretum Bílá Lhota	Vlastivědné muzeum v Olomouci
Galerie Špalíček	Muzeum a galerie v Prostějově
Javoříčské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Pomezí	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Špičáku	Správa jeskyní České republiky
Mladečské jeskyně	Správa jeskyní České republiky

Muzeum a galerie v Prostějově	Muzeum a galerie v Prostějově
Vlastivědné muzeum v Olomouci	Vlastivědné muzeum v Olomouci
Zbrašovské aragonitové jeskyně	Správa jeskyní České republiky

Pardubický kraj

Dělostřelecká tvrz Bouda	Společnost přátel čs. opevnění
Městské muzeum a galerie Hlinsko	Městské muzeum a galerie Hlinsko
Mlýn v Písečné č. p. 35	ZO ČSOP Zlatá studánka
Muzeum Loutkářských kultur v Chrudimi	Muzeum Loutkářských kultur v Chrudimi
Regionální muzeum v Chrudimi	Regionální muzeum v Chrudimi
Východočeské muzeum v Pardubicích	Východočeské muzeum v Pardubicích

Plzeňský kraj

Akva Tera	Zoologická a botanická zahrada města Plzně
Galerie Klatovy/Klenová	Galerie Klatovy/Klenová
Galerie muzea Šumavy v Kašperských Horách	Muzeum Šumavy Sušice
Galerie U Bílého jednorožce	Galerie Klatovy/Klenová
Hvězdárna v Rokycanech	Hvězdárna v Rokycanech
Kostel sv. Vavřínce v Klatovech	Galerie Klatovy/Klenová
Muzeum Českého lesa v Tachově	Muzeum Českého lesa v Tachově
Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Muzeum Dr. Šimona Adlera	Muzeum Šumavy Sušice
Muzeum Šumavy Kašperské Hory	Muzeum Šumavy Sušice

Muzeum Šumavy Sušice	Muzeum Šumavy Sušice
Muzeum Šumavy Železná Ruda	Muzeum Šumavy Sušice
Pamětní síň J. Mošny	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Vodní hamr Dobřív	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Zoologická a botanická zahrada města Plzně	Zoologická a botanická zahrada města Plzně
Praha	
Česko všemi smysly, aneb turistické průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku	Nakladatelství Soukup&David, s. r. o.
Dům ochránců přírody	Český svaz ochránců přírody
Hostel Toulcův dvůr	Středisko ekologické výchovy Hl. m. Prahy Toulcův dvůr
Nakladatelství PLOT	Pavel Jeřábek
Národní zemědělské muzeum Praha	Národní zemědělské muzeum
Zoologická zahrada hl. m. Prahy	Zoologická zahrada hl. m. Prahy
Středočeský kraj	
Atelier malířky Zdenky Braunerové	Středočeské muzeum Rožtoky u Prahy
Důlní expozice Chrutenická šachta	CMA – společnost pro výzkum historického podzemí
Hamousův statek – Zbečno	Hrad Křivoklát
Hrad Křivoklát	Hrad Křivoklát
Hvězdárna Vlašim	Vlašimská astronomická společnost
Koněpruské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Muzeum českého venkova zámek Kačina	Národní zemědělské muzeum
Muzeum Kouřimska v Kouřimi	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Muzeum lidových staveb v Kouřimi	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Muzeum Podblanicka – Pobočka Benešov	Muzeum Podblanicka
Muzeum Říčany	Muzeum Říčany
Muzeum T. G. M. Lány	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum T. G. M. Nové Strašecí	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum T. G. M. Rakovník	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum zemědělské techniky Čáslav	Národní zemědělské muzeum
Památník Joachima Barranda ve Skryjích	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Památník Karla Čapka	Památník Karla Čapka
Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Parazoo	ČSOP Vlašim

Podblanické ekocentrum ČSOP	ČSOP Vlašim
Podblanická galerie	ČSOP Vlašim
Podblanické infocentrum Vlašim	ČSOP Vlašim
Podbrdské muzeum	Podbrdské muzeum
Podlipanské muzeum v Českém Brodě	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Pražská brána	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Regionální muzeum v Kolíně, p. o.	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Skansen Solvayovy lomy	Společnost Barbora z. s.
Středočeské muzeum Rožtoky u Prahy	Středočeské muzeum Rožtoky u Prahy
Vlastivědné muzeum Jesenice	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Vodní dům	ZO ČSOP Vlašim
Vysoká brána	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Výstavní síň Alice G. Masarykové a Českého červeného kříže	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Zámek Růžkovy Lhotice	Muzeum Podblanicka
Zámek Vlašim	Muzeum Podblanicka
Železniční muzeum ČD v Lužné u Rakovníka	Železniční muzeum ČD v Lužné u Rakovníka
Ústecký kraj	
Křížova vila	Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci
Muzejní expozice na Děčínském zámku	Oblastní muzeum v Děčíně
Muzeum Rumburk	Oblastní muzeum v Děčíně
Oblastní muzeum v Děčíně	Oblastní muzeum v Děčíně
Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p. o.	Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p. o.
Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci	Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci
Soubor staveb lidové architektury Zubrnice	Soubor staveb lidové architektury Zubrnice
Zoologická zahrada Děčín – Pastýřská stěna, p. o.	Zoologická zahrada Děčín – Pastýřská stěna, p. o.
Kraj Vysočina	
Hrad Kámen	Muzeum Vysočiny Pelhřimov, p. o.
Zámek Budišov	Moravské zemské muzeum v Brně
Zlínský kraj	
Eko pension	ČSOP Veronica
Hvězdárna Valašské Meziříčí	Hvězdárna Valašské Meziříčí
Hvězdárna Vsetín	Hvězdárna Vsetín, oddělení Muzea regionu Valašsko, p. o.

Poděkování

Generálním partnerem ČSOP byla v roce 2016 společnost NET4GAS, s. r. o.

Partneři programů

Generálním partnerem Národního programu Ochrana biodiverzity byly **Lesy České republiky, s. p.**

Generálním partnerem kampaně Uklidme svět, uklidme Česko! byl **Nadační fond Veolia.**

Generálním partnerem kampaně Naše mokřady byl **Heineken Česká republika, a. s.**

Velmi významnou finanční částkou nás v roce 2016 podpořily

Ministerstvo financí (EHP Fondy)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo životního prostředí

Nadace Partnerství (Fond pro NNO)

Nadační fond Veolia

NET4GAS, s. r. o.

Státní fond životního prostředí

Naši činnost v roce 2016 významně podpořili

Ausch Real Estate, s. r. o.

Bárta Drahomír

Cuřínová Zdena

Damohorský Milan

Doležal Michal

J.T.O. System, s. r. o.

Jarůšková Monika

Jirásek Aleš

Josef Kernal – Izolace

Konečná Alena

Košková Bohumila

Kremplová Jitka

Křístek Bronislav

Kypta Jan

Lehovec Jan

Machovská Věra

Mandík Tomáš

Matýs Jiří

Megabooks CZ, s. r. o.

Moldan Bedřich

Nadační fond ANIMA

Navrátil Leoš

Opletal Zdeněk

Petrášková Marie

Porta, s. r. o.

Raška Zdeněk Robin

Růžička Jan

Smrčková Anna

Suchá Zdena

Šípková Markéta

Vlášková Marie

Wood Construction, s. r. o.

Dále naši činnost v roce 2016 podpořily tyto osoby a instituce

Berňásek Václav, Blahutová Martina, Bryndová Eva, Cejpek Lukáš, Čapek Ondřej, Černá Hana, Dvořák Viktor, Gemperle František, Hakr Tomáš, Janeček Petr, Jaroš Vojtěch, Jiroušek Jan, Johnová Dagmar, Jurman Miroslav, Krob David, Liga na ochranu zvířat – Přerov, Lípa Martin, Liška David, Machovská Ilona, Možný František, Oftalstom, s. r. o., Padera Richard, Petercová Veronika, Petrboková Dana, Posker Petr, Potočka Jakub, Prášil Zdeněk, Rajm Libor, Rolcová Hana, Rolenc Roman, Rybenský Lumír, Skrbková Hana, Slabý Aleš, Souček Milan, Stibůrková Petra, Šimková Rafaela, Šulc Radek, Vacková Eva, Valentová Dana, Wagnerová Eva, Zábojník Miloslav, Zdeněk Jan, Zouhar Tomáš, Žídek Libor a další...

V roce 2016 s námi perfektně spolupracovali

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	časopis Naše příroda
Markéta Bayerová	Miroslav Novotný
Jaromír Bláha (Hnutí Duha)	Odbor mládeže a tělovýchovy MŠMT
Pavel Bureš (Národní památkový ústav)	Pavel Pešout (AOPK ČR)
Česká rada dětí a mládeže	Miroslav Poživil
Darkside	Protisk České Budějovice
Domov Sue Ryder, o. p. s.	Bohumil Reš
Ekolist	Jiří Rom (Magistrát hl. m. Prahy)
Fórum dárců	Tomáš Růžička
David Fuka (MŽP)	Schnitzerová Petra
Alena Hájková	Petr Stloukal (MŽP)
Pavčina Hájková	Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s. p.)
Pavel Hejn	Jan Šíma (MŽP)
Hithit, s. r. o.	Jana Štěpánová (RedGreenBlue)
Jiří Klápště (MŽP)	Tereza Štočková
Jindřich Košner	TIGIS, s. r. o.
Dominika Kovaříková	Tomášková Lenka (AOPK)
Michal Krátký	Univerzita Hradec Králové
Jiří Kruml (MZE)	Michal Urban (MŠMT)
Zuzana Kučerová (NET4GAS)	Jiří Vait, Povodí Vltavy, s. p.
Jaromír Maštera	Zdeněk Vrbata

Všem výše uvedeným osobám a institucím **děkujeme**.

Hospodaření ČSOP v roce 2016

ROZVAHA K 31. 12. 2016 (v celých tisících Kč)

AKTIVA	1. 1. 2016	31. 12. 2016
A. Dlouhodobý majetek celkem	37 887	37 978
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	73	73
software	73	73
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	47 262	47 828
pozemky	21 806	22 283
stavby	21 175	21 175
samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	2 705	2 772
drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 576	1 598
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-9 448	-9 923
oprávky k softwaru	-73	-73
oprávky ke stavbám	-5 144	-5 834
oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	-2 655	-2 418
oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-1 576	-1 598
B. Krátkodobý majetek celkem	9 436	9 066
II. Pohledávky celkem	3 822	4 907
odběratelé	241	265
poskytnuté provozní zálohy	1 416	216
daň z přidané hodnoty	5	13
ostatní pohledávky	0	10
jiné pohledávky	1 899	4 259
dohadné účty aktivní	251	154
III. Krátkodobý finanční majetek celkem	5 550	4 114
pokladna	232	106
ceniny	12	6
účty v bankách	5292	3 988
majtkové cenné papíry	14	14
IV. Jiná aktiva celkem	64	45
náklady příštích období	63	45
příjmy příštích období	1	0
AKTIVA CELKEM	47 323	47 044

PASIVA

A. Vlastní zdroje celkem	44 355	42 866
I. Jmění celkem	42 540	42 342
vlastní jmění	42 540	42 342
II. Výsledek hospodaření celkem	1 815	524
účet výsledku hospodaření	0	-1 571
výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	280	0
nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	1 535	2 095
B. Cizí zdroje celkem	2 968	4 178
III. Krátkodobé závazky celkem	1 692	3 972
dodavatelé	280	150
přijaté zálohy	917	1 798
ostatní závazky	0	10
zaměstnanci	273	284
závazky k institucím s.z. a veřejného zdr. poj.	147	157
ostatní přímé daně	34	39
daň z přidané hodnoty	0	81
jiné závazky	10	1 383
dohadné účty pasivní	31	66
IV. Jiná pasiva celkem	1 276	206
výdaje příštích období	22	195
výnosy příštích období	1 254	11
PASIVA CELKEM	47 323	47 044

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY KE DNI 31. 12. 2016

položka	2016		
A. Náklady	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Celkem
I. Spotřebované nákupy celkem	390	204	594
spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	1010	166	1176
II. Služby celkem	2 211	2 948	5 159
opravy a udržování	51	12	63
cestovné	219	28	247
náklady na reprezentaci	47	0	47
ostatní služby	2 050	2 190	4 240
III. Osobní náklady celkem	3 336	1 556	4 892
mzdové náklady	2 533	1 165	3 698
zákonně sociální pojištění	803	391	1 194
IV. Daně a poplatky celkem	148	0	148
V. Ostatní náklady celkem	24 586	0	24 586
odpis nedobytné pohledávky	0	0	0
kursové ztráty	0	0	0
dary	10	0	10
jiné ostatní náklady	24 570	0	24 570
VI. Odpisy, prod. majetek a tvorba rezerv... celkem	743	70	813
odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	743	29	772
prodaný materiál	0	41	41
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	11	5	16
poskytnuté členské příspěvky	11	5	16
Náklady celkem	32 201	4 027	36 228

B. Výnosy	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Celkem
I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	983	3 953	4 936
IV. Ostatní výnosy celkem	768	16	784
smluvní pokuty a úroky z prodlení	44	15	59
zúčtování fondů	674	0	674
V. Tržby z prodeje majetku celkem	0	58	58
tržby z prodeje dlouhodob. NHM a HM	0	302	302
tržby z prodeje materiálu	0	17	17
VI. Přijaté příspěvky celkem	3 380	0	3 380
přijaté příspěvky (dary)	2 495	0	2 495
přijaté členské příspěvky	885	0	885
VII. Provozní dotace celkem	25 499	0	25 499
provozní dotace	25 499	0	25 499
Výnosy celkem	30 630	4 027	34 657
Výsledek hospodaření před zdaněním	-1 571	0	-1 571
Výsledek hospodaření po zdanění	-1 571	0	-1 571

VÝROK AUDITORA

1

Zpráva nezávislého auditora o ověření roční účetní závěrky k 31. 12. 2016 spolku

Český svaz ochránců přírody
ústřední výkonná rada
140 00 Praha 4, Michelská 5
IČO: 00103764

Zpráva je určena Ústřední výkonné radě Českého svazu ochránců přírody.

Provedl jsem audit přiložené účetní závěrky občanského sdružení Český svaz ochránců přírody k 31.12. 2016 za období od 1.1. 2016 do 31. 12. 2016.

Zá sestavení a věrné zobrazení účetní závěrky, v souladu s českými účetními předpisy, vedení účetnictví, za jeho úplnost, průkaznost a správnost je odpovědný statutární orgán ÚVR ČSOP.

Mojí úlohou je vyjádřit na základě auditu výrok o této účetní závěrce.

Audit jsem provedl v souladu se zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky a Mezinárodními auditorskými standardy a aplikačními doložkami Komory auditorů ČR. Tyto směrnice požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení správnosti a vhodnosti použitých účetních zásad a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsem přesvědčen, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku.

Podle mého názoru účetní závěrka

**podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý
obraz aktiv, závazků, vlastního jmění, finanční situace
a zdroje krytí stálých a oběžných aktiv**

spolku Český svaz ochránců přírody k 31.12. 2016 a výsledek hospodaření za období od 1.1. 2016 do 31.12. 2016 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy České republiky.

Praha 12. dubna 2017

Ing. Josef Buček
číslo oprávnění KAČR 1378
602 00 Brno, Nerudova 14

Summary Zusammenfassung

SUMMARY

Czech Union for Nature Conservation (ČSOP) is the largest environmental non-governmental organization in the Czech Republic. Since its establishment in 1979, ČSOP has brought together people interested in nature conservation and environmental issues as well as cultural heritage preservation. In the year 2016 the union included 318 registered local chapters throughout the territory of the country, with a total of 6 833 members.

Preservation and restoration of biodiversity, management of rare biotopes and conservation of threatened plant and animal species are all part of the Union's mission. In the year 2016 ČSOP supported 158 of smaller projects on the biodiversity conservation implemented by local chapters of the Union and other civic associations.

In 1998 ČSOP's A Place for Nature program picked up a pre-1950 tradition and initiated a land trust movement in the Czech Republic. In 2016 the Land Trust Council granted accreditation to 64 land trusts, which employ long-term property rights (ownership, long-term lease or legal burden) for the aims of natural and cultural heritage conservation.

ČSOP has been running a National Network of Handicapped Wildlife Stations, covering virtually the entire territory of the Czech Republic since 1998. The National Network of Rescue Centers program coordinates the activity of 32 centers providing care to injured or otherwise handicapped wild animals found by the general public. Stations took in 20 345 animals in the year 2016. 52 % of the accepted animals were released back into the wild.

ČSOP raises the environmental awareness of the public mainly through its 38 environmental centers. Next to other activities, these "eco-centers" run environmental awareness campaigns, organize lectures, discussion meetings, provide up-to-date information on the environment, hands-on conservation work for volunteers and educational programs for schools.

Systematic work with children and young people is an integral part of the CSOP activity. Most of the children and members below 18 years in ČSOP are involved in Young Environmentalist groups with year-round extracurricular activities, including weekly meetings, weekend outings and summer camps.

ČSOP publishes a variety of printed materials, such as informational brochures, educational leaflets or specialized handbooks in ČSOP's methodological series. The membership magazine Beauty of Our Homeland comes out twice a year. Many publications and materials are published also by various local chapters of the Union.

In 2016 ČSOP continued to be a member organization of IUCN and UNEP National Committee for the Czech Republic. ČSOP as a whole, as well as many of its local chapters cooperate with various conservation-oriented organizations in other countries.

The income managed by the Central Executive Council of ČSOP (ÚVR ČSOP) in the year 2016 totaled 34,7 million Czech crowns; its expenditure totaled 36,2 million Czech crowns. ČSOP's Association of Young Environmentalists (SMOP ČSOP) which is in charge of the activities for children and youth, and ČSOP's local chapters (ZO ČSOP) have separate budgets.

ZUSAMMENFASSUNG

Der tschechische Bund für Naturschutz (ČSOP) ist eine Bürgervereinigung deren Mitglieder das Interesse verbindet, für die Umwelt und den Naturschutz aktiv zu werden. ČSOP wurde 1979 eingerichtet. Im Jahr 2016 hat ČSOP 318 Grundorganisationen im Rahmen der Tschechischen Republik vereinigt. 6 833 Mitglieder einschließlich Kinder wurden in ČSOP registriert.

Die Erhaltung und Wiederherstellung der Biodiversität, die Sorge für wertvolle Biotope oder Unterstützung bedrohter Pflanzen – und Tierarten, sind die besondere Anliegen des Verbandes. Im Jahr 2016 wurden 158 Projekten der Grundorganisationen und anderer Bürgervereinigungen vom ČSOP im Rahmen des Programmes Schutz der Artenvielfalt unterstützt.

Das Ziel des Programms Raum für Natur ist der Schutz wertvoller Standorte und Bauwerke. ČSOP strebt es an, langfristige Rechte an solchen Orten und Bauwerken zu erwerben. Diese Tätigkeit ermöglicht es ČSOP mittels örtlicher Grundstücksvereine diese Orte und Bauwerke besser zu pflegen. Bei der Ausführung arbeitet ČSOP mit verschiedenen anderen Organisationen zusammen. Im Jahr 2016 wurden 64 Grundstücksvereine von ČSOP akkreditiert.

Im Rahmen des Programms Nationales Netzwerk der Rettungsstationen koordiniert ČSOP 32 Stationen, die für verletzte und behinderte Tiere sorgen, um sie auf die Rückkehr in die Natur vorzubereiten. Das Netzwerk deckt die ganze Tschechische Republik ab. 20 345 Tiere sind im Jahr 2016 in die Rettungsstationen gelangten. Es ist zu ČSOP gelungen, mehr als die Hälfte der geretteten Tiere wieder auszuwildern.

Mit Hilfe der Umwelterziehung, Bildung und Umweltaufklärung strebt ČSOP danach, die Inhalte seiner Arbeit und auch die Informationen über den Umweltzustand der Öffentlichkeit nahe zu bringen. Die Haupttätigkeiten der 38 Ökozentren des ČSOP bestehen aus der Mitarbeit an Schulen, der Durchführung von Veranstaltungen für die Öffentlichkeit und der Veranstaltung von Wettbewerben, Exkursionen und Feldbeobachtungen.

Eine systematische Arbeit mit Kindern und Jugendlichen ist ein Bestandteil der Vereintätigkeit. ČSOP hat derzeit Mitglieder (bis 18 Jahren) in vielen Gruppen der Jungen Naturschützer. In diesen Gruppen finden ganzjährig regelmäßige Zusammenkünfte und Wochenendveranstaltungen sowie Ferienlager statt. Sie widmen sich einem breiten Tätigkeitsspektrum. Manche Gruppen sind eher fachlich ausgerichtet, bei anderen steht der Aufenthalt in der Natur im Mittelpunkt.

ČSOP gibt viele verschiedene Publikationen wie Infobroschüren, Aufklärungsflugblätter und Fachliteratur im Rahmen der Verfahrensreihe des ČSOP heraus. Das Mitgliedermagazin Schönheit unserer Heimat erscheint halbjährlich. Auch die Ortsgruppen geben zahlreiche Publikationen heraus.

ČSOP ist ein Mitglied der IUCN und ein Gründungsmitglied des Tschechischen National Komitees des UNEPs.

Die Einkünfte des Zentralen Exekutivrates von ČSOP für das Jahr 2016 betragen 34,7 Million Tschechische Kronen. Der Verband der Jungen Naturschützer von ČSOP, der die Aktivitäten für Kinder und die Jugendliche koordiniert, und die Grundorganisationen von ČSOP haben ein unterschiedliches Budget.

Pojďte s námi do přírody! Otevřeli jsme pro vás již více než 80 lokalit.

Blíž přírodě

Objevte studánku, kde žijí mločí skvrnití.
Mločí studánka, Myslík / Frýdek-Místek

Otužte se v přírodním knajpovišti.
Semanínská stezka, Semanín / Ústí n. Orlicí

Porovnejte si délku skoku s blechou nebo jelenem.
Zásmucká Bažantnice Zásmuky / Kolín

Obejměte druhou největší lípu v ČR s obvodem kmene 11,7 m a stářím 600 let.
Sudslavický okruh, Vimperk / Prachatice

Poučte se o jediné lokalitě kriticky ohrožené byliny kandík psí zub v ČR.
Medník, Hradištko / Praha – západ

Pozorujte až 160 druhů ptáků.
Rezervace Štěpán, Děhylov / Ostrava

Pohrajte si s vodním mlýnkem.
Capartické louky, Capartice / Domažlice

Navštivte pozorovatelnu bobrů.
Vodní svět, Lesná / Tachov

Učte se poznávat přírodu nejen očima.
Les plný smyslů, Krásná Lípa / Děčín

Podívejte se na líhniště pro hady a ještěrky.
Mokřadní louka Kolo, Slavkov / Uh. Hradiště

S Českým svazem ochránců přírody jsme v rámci programu NET4GAS Blíž přírodě zpřístupnili veřejnosti již více než 80 přírodně cenných lokalit.

Přesvědčte se na www.blizpriode.cz a vyrazte rovnou do přírody!

www.net4gas.cz

Již více než 35 let

chráníme naši krajinu,
pečujeme o cenné přírodní

lokality, pomáháme přežít desítkám
ohrožených druhů zvířat a rostlin, ukazujeme
dětem i dospělým krásu kolem nich.

Mimo jiné...

- dlouhodobě pečujeme o téměř 3 500 hektarů přírodně cenných ploch a několik desítek památkových objektů
- realizujeme stovky projektů, napomáhajících přežití vzácných druhů rostlin a živočichů v naší přírodě
- provozujeme síť záchranných stanic pro handicapované volně žijící živočichy, která ročně navrátí zpět do přírody téměř 10 000 zvířat
- prostřednictvím čtyř desítek ekocenter nabízíme zajímavé vycházky, přednášky, výstavy a mnoho dalších aktivit
- pro členy našich oddílů Mladých ochránců přírody i další děti připravujeme pravidelné schůzky, víkendové akce i každoroční táborové pobyty

Pomozte nám i vy!

www.csop.cz

Český svaz ochránců přírody

Michelská 5, Praha 4, tel.: 222 516 115

Výroční zpráva ČSOP 2016

Vydal: Český svaz ochránců přírody

tel.: 222 516 115

e-mail: info@csop.cz

web: www.csop.cz

foto: archiv ČSOP

grafická úprava: RedGreenBlue, Jana Štěpánová, 2017

ilustrace: © Markéta Laštuvková, 2017

tisk: TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice

ISBN 978-80-86770-57-4